

**Přínos sekvenování nové generace
pro diagnostiku dědičných
nádorových syndromů
gastrointestinálního traktu**

Doc. MUDr. Lenka Foretova PhD.

Oddělení epidemiologie a genetiky nádorů

Masarykův onkologický ústav

Brno

Syndromy s hereditárním rizikem GI malignit

- **Polyposní/nepolyposní**
  - FAP, MYH associated polyposis, HNPCC, Turcot syndrome
- **Hamartomatosní polyposy**
  - Juvenile, Cowden's disease, PJS, Ruvalcaba-Myhre-Smith, Gorlin, McCune-Albright, Cronkhite-Canada, Tuberous sclerosis, HMPS
- **Difusní hereditární ca žaludku**
- **Další nádorové syndromy**
  - HBOC-BRCA1/2
  - Li-Fraumeni syndrom –TP53 aj.
- Dosud známe přes 200 nádorových syndromů

Klasická forma genetického testování

- Hodnocení klinických údajů a údajů rodokmenu klinickým genetikem
- Indikace testování individuálních rizikových genů genetikem
- Postupný proces testování screeningovými metodami a Sangerovým sekvenováním, MLPA, event. NGS
- Testování pouze vysoce penetrantních genů s jasným klinickým účinkem

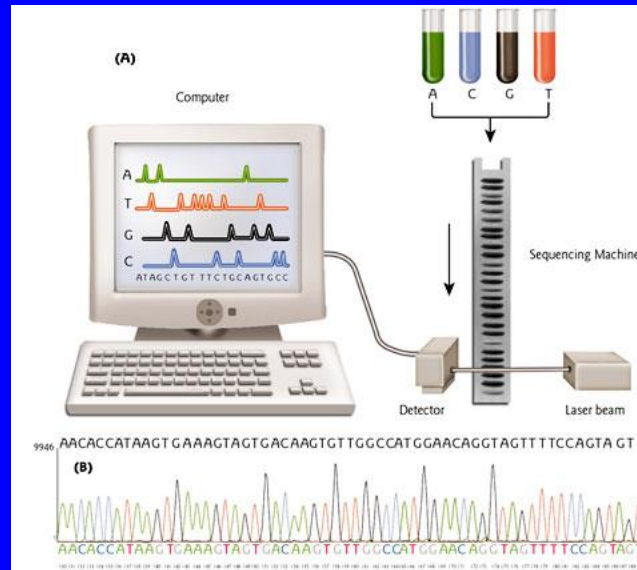
Klasické genetické testování

Postupné testování jednotlivých genů

Použití Sangerova sekvenování nebo

screeningových metod

k detekci patologických fragmentů a následná sekvenace

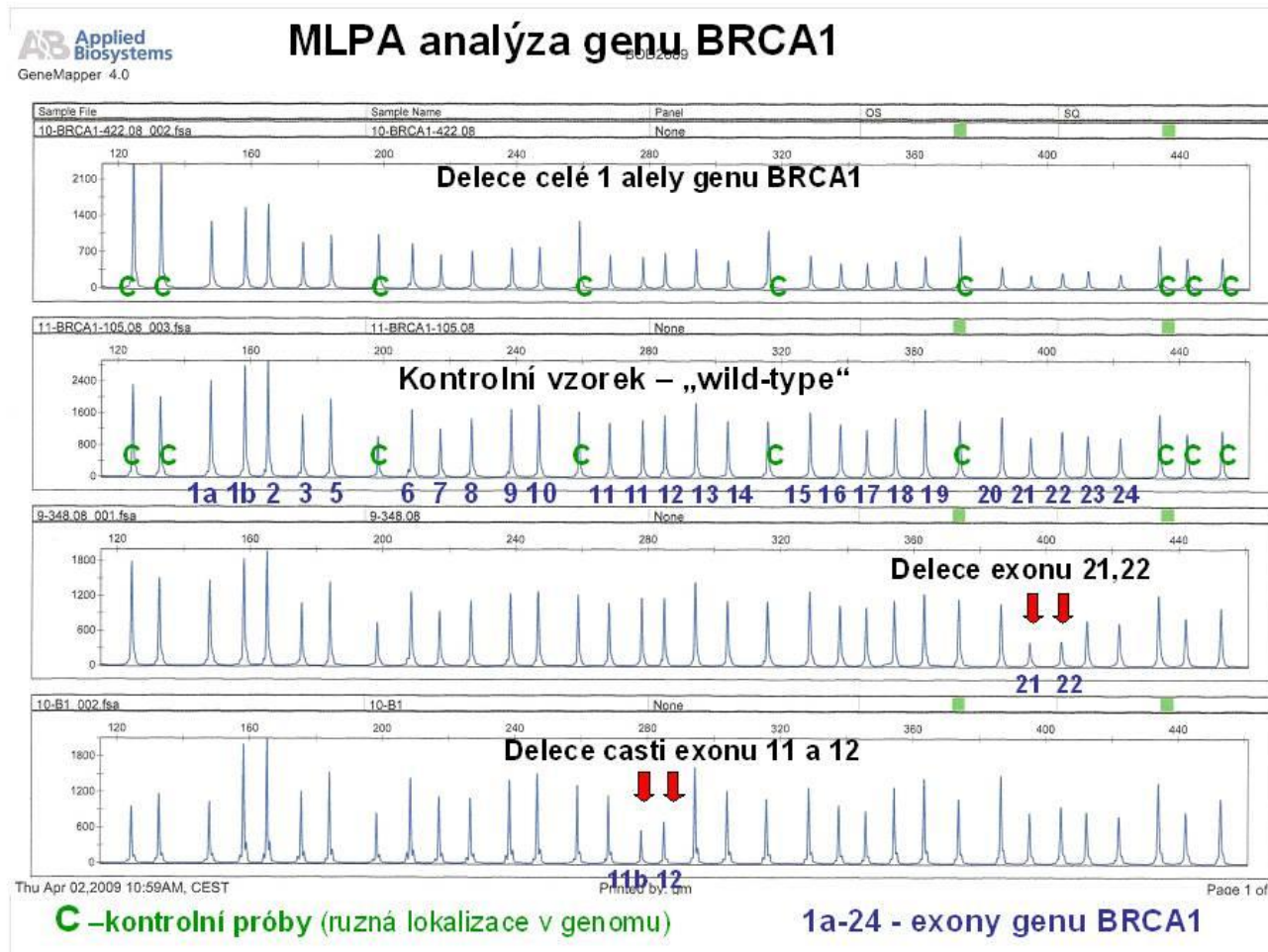
**High resolution melting – vysokorozlišovací analýza křivek tání) s
využitím přístroje LightScanner (Idaho Tech)
nebo**

Vysokorozlišovací kapalinová chromatografie

MLPA (Multiplex Ligation-dependent Probe amplification)

detekuje rozsáhlé genomické delece/duplikace zasahující celé exony genu
Zařazení do MLPA do rutinního vyšetření od r. 2005

NGS – sekvenování nové generace

Umožňuje genotypizaci desítek až stovek genů najednou v jednom sekvenačním běhu a identifikaci patogenní mutace i u populačně vzácných mutací u genů, které v současné době nejsou v rámci ČR rutinně vyšetřovány.

Na MOU testovány 2 postupy:

- **TruSight Cancer Target Genes (Illumina)**
- Princip postupu – tagmentace genomické DNA a enrichment/hybridizační postup (Sekvenování na MiSeq (Illumina))

- **NimbleGen – Sequence Capture EZ Choice (Roche)**
- Princip postupu – fragmentace genomické DNA sonikací (Covaris) a enrichment/hybridizační postup (KAPA Library Preparation Kit > Double capture protocol). Sekvenování na MiSeq (Illumina)

NGS metoda

1. Schopná zachytit mutace v desítkách i stovkách genů
2. Dobře zachytí bodové mutace, naopak delece několika basí mohou být hůře diagnostikovatelné
3. Geny s pseudogeny se špatně vyšetřují, např. PMS2
4. Genetická diagnostika může být rychlejší a může zahrnovat větší spektrum možných genetických příčin
5. Analýza výsledků je poměrně složitá a pracná, je nutná filtrace nevýznamných polymorfismů a variant (stovky až tisíce) a ověření potenciálně patogenních variant
6. Sangerovo sekvenování musí potvrdit předpokládanou mutaci
7. Nezachytí velké delece/ inserce celých exonů, je nutné doplnění MLPA – mnohdy pro více různých genů

Možné nálezy u panelů

- Vysoce penetrantní geny, související s onemocněním v rodině – konkordantní mutace
- Vysoce penetrantní geny bez zjevné souvislosti s onemocněním v rodině – diskordantní mutace
- Geny středního rizika, RR 2-5, s ne příliš jasně popsanými riziky dalších maligních onemocnění
- Sekvenční UV varianty nejasného významu (IARC kategorie I-IV) – kategorie IV: likely pathogenic
- Polymorfní (neutrální) varianty

TruSight Cancer Target Genes - 94 genů			
<i>AIP</i>	<i>ERCC2 (XPD)</i>	<i>MEN1</i>	<i>SBDS</i>
<i>ALK</i>	<i>ERCC3 (XPB)</i>	<i>MET</i>	<i>SDHAF2</i>
<i>APC</i>	<i>ERCC4 (XPF)</i>	<i>MLH1</i>	<i>SDHB</i>
<i>ATM</i>	<i>ERCC5 (XPG)</i>	<i>MSH2</i>	<i>SDHC</i>
<i>BAP1</i>	<i>EXT1</i>	<i>MSH6</i>	<i>SDHD</i>
<i>BLM</i>	<i>EXT2</i>	<i>MUTYH</i>	<i>SLX4</i>
<i>BMPR1A</i>	<i>EZH2</i>	<i>NBN</i>	<i>SMAD4</i>
<i>BRCA1</i>	<i>FANCA</i>	<i>NF1</i>	<i>SMARCB1</i>
<i>BRCA2</i>	<i>FANCB</i>	<i>NF2</i>	<i>STK11</i>
<i>BRIP1</i>	<i>FANCC</i>	<i>NSD1</i>	<i>SUFU</i>
<i>BUB1B</i>	<i>FANCD2</i>	<i>PALB2</i>	<i>TMEM127</i>
<i>CDC73</i>	<i>FANCE</i>	<i>PHOX2B</i>	<i>TP53</i>
<i>CDH1</i>	<i>FANCF</i>	<i>PMS1</i>	<i>TSC1</i>
<i>CDK4</i>	<i>FANCG</i>	<i>PMS2</i>	<i>TSC2</i>
<i>CDKN1C</i>	<i>FANCI</i>	<i>PRF1</i>	<i>VHL</i>
<i>CDKN2A</i>	<i>FANCL</i>	<i>PRKAR1A</i>	<i>WRN</i>
<i>CEBPA</i>	<i>FANCM</i>	<i>PTCH1</i>	<i>WT1</i>
<i>CEP57</i>	<i>FH</i>	<i>PTEN</i>	<i>XPA</i>
<i>CHEK2</i>	<i>FLCN</i>	<i>RAD51C</i>	<i>XPC</i>
<i>CYLD</i>	<i>GATA2</i>	<i>RAD51D</i>	
<i>DDB2</i>	<i>GPC3</i>	<i>RB1</i>	
<i>DICER1</i>	<i>HNF1A</i>	<i>RECQL4</i>	
<i>DIS3L2</i>	<i>HRAS</i>	<i>RET</i>	
<i>EGFR</i>	<i>KIT</i>	<i>RHBDF2</i>	
<i>EPCAM</i>	<i>MAX</i>	<i>RUNX1</i>	

CZECANCA

- NGS panel vytvořený pro spolupráci v ČR (VFN, doc. Kleibl, EZ Choice Roche)
- 219 genů vysokého, středního a nízkého rizika pro hereditární nádorové syndromy
- Jednotný systém testování a analýzy dat
- Možnost využití i pro výzkumné účely

Postup při sekvenování

Technická příprava vzorku

- Izolace genomové DNA
- Příprava vzorků DNA
  - fragmentace DNA, úprava konců, ligace adaptorů a indexace
- Sequence capture **CZECANCA** (EzChoice; Roche)
- Příprava sekvenační knihovny

Sekvenování

- MiSeq (Illumina) – (V3; 150-cycle; Illumina)

Bioanalytické zpracování

(v závislosti na konkrétní laboratoři)

„CZECANCA pipeline“ – zpracování dat pro účely jednotné databáze

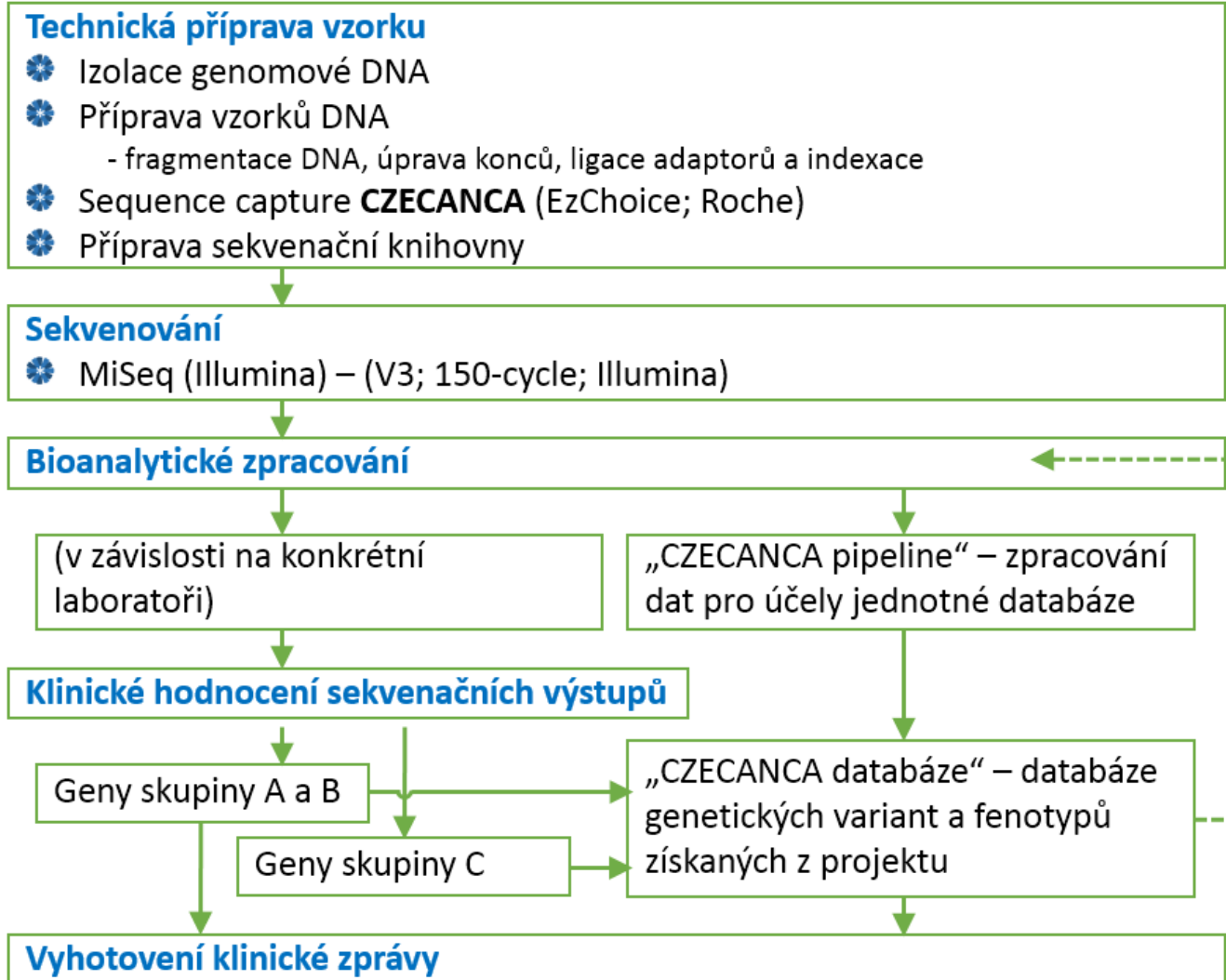
Klinické hodnocení sekvenačních výstupů

Geny skupiny A a B

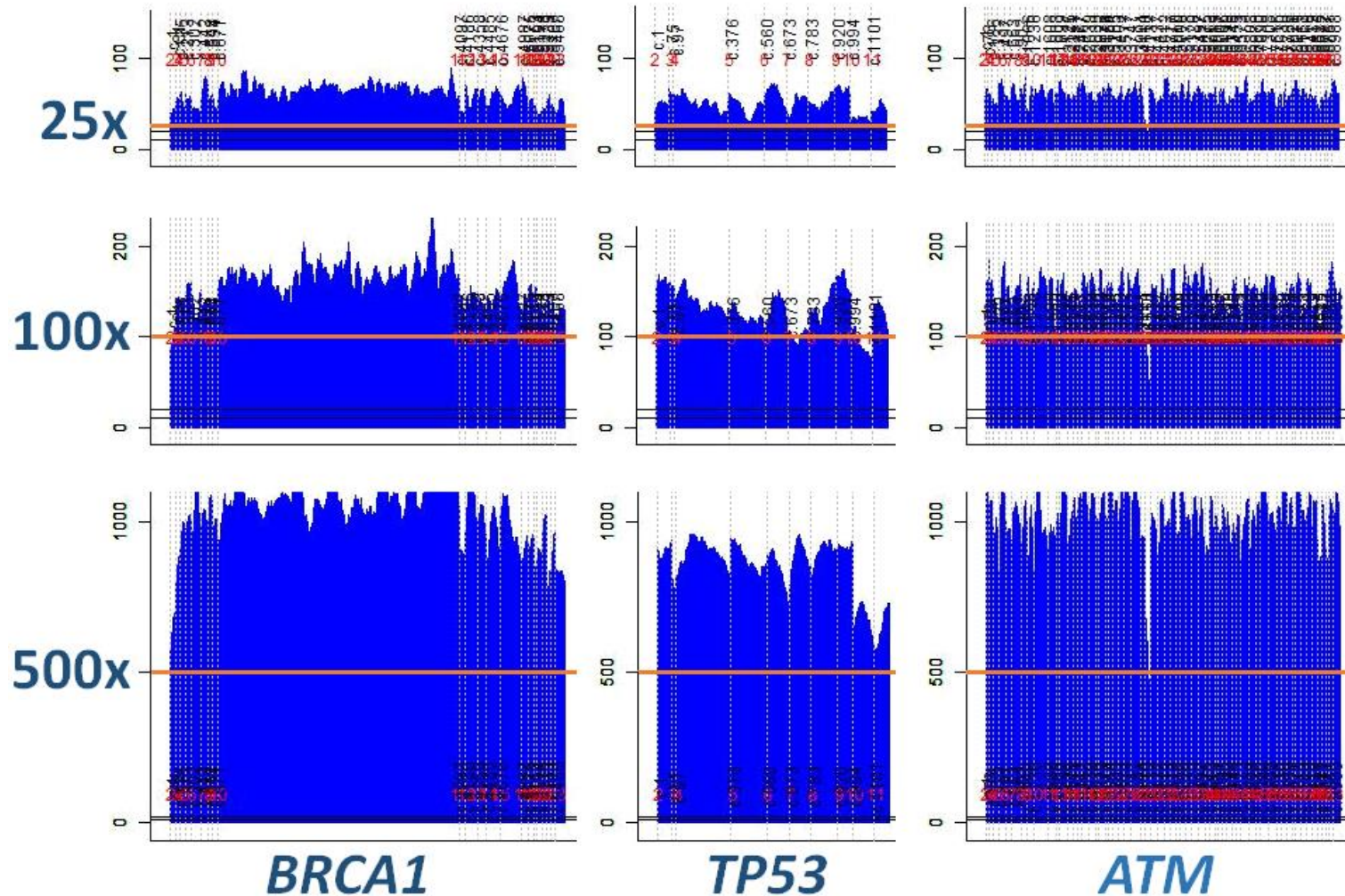
Geny skupiny C

„CZECANCA databáze“ – databáze genetických variant a fenotypů získaných z projektu

Vyhotovení klinické zprávy

Nutné homogenní sekvenační pokrytí všech 219 genů – počet čtení jednotlivých nukleotidů sekvenovaných úseků DNA

Kasuistika PMS2 bialelické mutace

- Chlapec nar. 1999, od 14 let průjmy, krvácení z konečníku, zjištěn květákovitý tumor, adenoca, bifokální, v 70 cm od anu, colon descendens. KRAS pozitivní. Levostranná hemikolektomie, FOLFOX.
- RA: bez onkol. onemocnění
- Testování pomocí NGS (TruSight Cancer gene set, 94 genů)
- **Bialelická mutace PMS2:**

1. Missense mutace inaktivující iniciační kodon, úplná inaktivace syntézy proteinu

2. Frameshift mutace, způsobená delecí jedné base T, zastavení translace 22 aminokyselin před koncem, oblast důležitá pro dimerizaci PMS2 proteinu v MMR.

Další varianty v genech MET, PRKAR1A, pravděpodobně nevýznamné.

Syndrom konstitučního deficitu „mismatch“ reparačního systému CMMR-D

Kávové skvrny, malignity- lymfomy, astrocytomy, glioblastomy, a tumory LS

Výskyt již od 2 let věku

Nádory v sourozenecké linii

Kasuistika PJS – STK11 delece celé alely

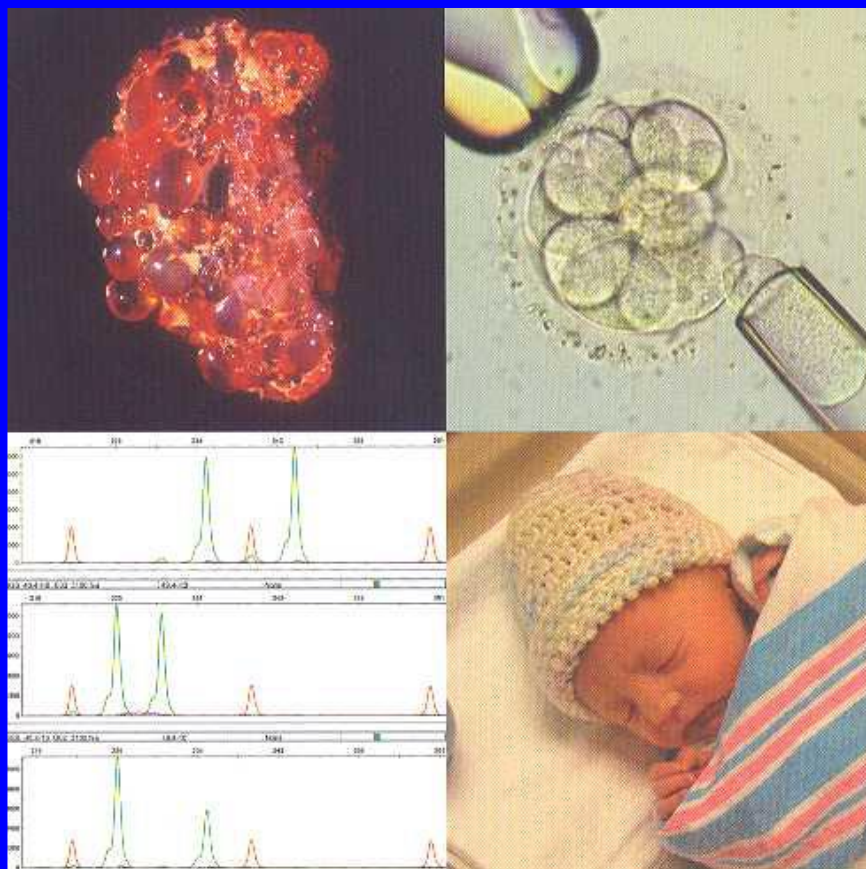
- Pacientka 1980, ve 20 letech dg. ca céka, pravostranná hemikolektomie, bez polyposy, bez pigmentace rtů
- RA: bez onkol. onemocnění u rodičů
- Testování 2002 – HNPCC negativní (MLH1, MSH2)
- Další onemocnění: 2014 operována pro polyposu GI, snesení 6 velkých polypů tenkého střeva, vícečetné invaginace, adenomové polypy s dysplazií. Drobné čokkovité polypy, drobná polyposa žaludku
- **Testování NGS (TruSight Cancer Gene set, 94 genů)**
- Zjištěny pouze mutace MUTYH – UV, CHEK2, FANCA, FANCF, ERCC2 aj. varianty.
- **Doplněno MLPA pro PJS, JP, FAP**
- **Velká delece celé alely STK11, exon 1-10. Potvrzen Peutz-Jeghersův syndrom**
- Vysoké riziko ca tenkého střeva, žaludku, jícnu, slinivky, nádorů prsu, vaječníků vejcovodů, děl. hrdla.
- Doporučena adekvátní prevence včetně MR prsou, EUS a preventivní gynekologická operace do 40 let věku.

Nynější testování na MOU

- Postupný přechod od testování jednotlivých genů k testování panelu mnoha genů
- Dosud používáme komerční panel 94 genů (Illumina), přecházíme na Czacancu (Roche) s 219 geny
- Poměrně náročné změny v metodice práce laboratoře
- Nové nároky na hodnocení výsledků lékařským genetikem – mnoho genů není dosud příliš známo, nejsou jasně známá rizika, nejsou guidelines pro prevenci

Využití genetické diagnostiky i při plánování rodičovství – preimplantační diagnostika

Závěr

- Je nutná úzká spolupráce indikujících lékařů s genetikou (dostatek klinických údajů pro testování)
- Spolupráce genetických center a laboratoří při hodnocení sekvenačních výsledků, klinických dat, při vytváření doporučení pro další prevenci
- NGS panelu vybraných genů je pouze další stupeň v postupném přechodu k celoexomovému nebo celogenomovému sekvenování u pacientů, které se zatím spíše užívají ve výzkumu.

Děkuji za pozornost

